

”Ett tvärt slut och en lång, mycket lång början”.

Forts. från Statarbarn till Telearbetare och Fjärdingsman.

Fjärdingsman hade av några som brutit sig in i hans bostad som var ett tidigare gammalt häkte eller arrest som en del sa numera, lagts upp på sitt bord med de långa benen hängande nedanför bordskanten. Över honom hade det lagts ett lakan. Fjärdingsman hade ju varit uppe hela natten för att hjälpa resandefolket och när han kom hem sent på morgonen och gick igenom posten, nickade han till oupphörligen. Tankarna snurrade i hans huvud, han hade börjat hosta blod och föll över sitt skrivbord medvetslös.

Lisa Larsdotter, Fjärdingsmans ena syster som var Ackuschörskas fast folk kallade henne Jordemor, kom till sin bror som låg lik. Hon var alldeles slut efter att hjälpt till med resandefolket hela natten. Dessutom hade hon fått lov att hjälpa till med en svårare sätesförlossning, när hon fick dödsbudet. Hon hade skyndat sig ned till sin bror utan vila, det hade gått mindre än ett halvt dygn sedan de träffades hos resandefolket. Dörren som brutits upp när Fjärdingsman inte svarat och de sett genom det gamla cellfönstret, att allt inte stod rätt till. Hon tackade de som reparerade dörren och för att de höll undan alla nyfikna på bygden utanför. Hon drog ned lakanet från sin broders ansikte och böjde sig ned på knä och bad en stilla bön, då hon som bekant var djupt troende och alltid förlitade sig på sin herre och frälsare. I sin knäställning tittade hon på sin bror och rördes över situationen där hennes nyss vidtalade bror med sitt goda hjärta och omtanke om de svaga i samhället. Ett hårt samhälle som hon och han samt deras syskon och föräldrar alla fått upplevat. Hon hade alltmer börjat ta parti för en av hans hjärtefrågor ”resandefolket” och dess omänskliga liv de tvingades leva som ständigt förskjutna av nästan alla.

Hans vackra vita hår, skägg och mustasch gav honom i hennes andliga ögon ett änglalikt utseende där han låg. Turligt nog var det svalt i rummet, så ännu syntes inga likfläckar på de lågt belägna kroppsdelarna, ej heller hade likstelheten inträtt, endast blekheten i ansiktet kunde anas, men doldes delvis av hans ansiktsbehåring. Men det hade ju inte gått många timmar sedan han dog. Hon hade börjat tvaga honom, då hennes ena syster Anna och en av bröderna Petter, kommer in andfådda. Samtidigt slogs ögonen upp på Fjärdingsman och han utstötte ett läte. Han lever ropar Lisa mot bättre vetande, hon stillade sig snabbt och föll på knä vid honom och såg mot dörröppningen och ut samt mumlade, ”där for hans själ till herren”. Den uppburrade röda Domherren som satt på en gren utanför tog hon som ett tecken från ovan, då hennes bror ofta omnämndes som den ”Röde Fjärdingsmannen” efter hans politiska åskådning. En åskådning som många inte gillade av det så kallade finare folket. Han var en sann Socialdemokrat och Socialist, han studerade enträget Marx och Engels skrifter, men tog fullt avstånd från de förfälskade Sovjetiska och Kinesiska omskrivningarna. Därför slet han med det Tyska originalspråket.

Vad är detta sa Lisa och tog fram ett brev under skrivbordet som hon såg när hon låg på knä. ”Inbjudan till KVG Kavalleriets Veterangemenskap”, det var brevet som glidit ned på golvet när Fjärdingsman ramlade ihop.

Nu låg han ren och fin med kistlinne på sig. Käken var uppbunden och han hade ögonlocken stängda. Men det var diskussion om man verkligen skulle använda linnet, då han själv uttryckt önskan om att ligga i tjänstekläderna. Brodern Petter arbetade för fullt med att tillverka kistan. Han hade funnit i sorterandet av virket en stor kvistbräda där kvisten såg ut som en ros och denna bräda fick sin placering som mittbräda på kistlocket.

Han flammade kistan lätt med en blåslampa. Sex handtag från en f.d byrå hade han låtit polerat upp och montera. Det blev en mycket vacker skapelse för brodern. Den nya Landsfiskalen sade definitivt nej till begravning i Tjänstekläder. Dessutom märktes det att han inte tyckte om döda människor, han höll sig på lämpligt avstånd när han skulle signera dödsattesten tillsammans med Ackuschörskan Lisa Larsdotter på uppdrag av opasslige provinsialläkaren Kastenfoss som hade stort förtroende för Lisa Larsdotter och ingen rättslig undersökning ansågs ej behövlig. Landsfiskalens tvära sätt, gjorde honom alltmer impopulär än tidigare. Men sockenfolket hade bestämt sig för att kringgå hans beslut. De tog och samlade ihop uniformsliknande kläder. En uttjänt svart vadmalsuniform från Telegrafverket, snyggades till, ett brett sogband till armen, broderades in texten FJÄRDINGSMAN. Mössan var Fjärdingsmans egen Vegamössa som han jämt bar, försett med ett av honom upphittat litet nationsmärke, likt det militära. På hans vänstra bröstsidan fästes hans olika tjänstetecken. Nu såg han verkligen stilig ut. Som sänt från ovan, skulle "Smed-Janne" Möllinger komma med en sabel som Fjärdingsman arbetat med som ung och skulle bli gesällprovet, men saknade lite smådetaljer och puts, då han lämnade tanken på att bli smed. "Smed-Janne" fick idén när han gick och funderade på Fjärdingsmans död. Han var ju en skicklig hantverkare Fjärdingsman och var egentligen färdig gesäll och skulle bli en bra mästare med tiden, han hoppades att han skulle ta över smedjan och hovslagningen efter honom som hade gått över tiden för länge sedan. Han putsade sabeln, satte dit ändknappen och snoddarna.

Han selade på långkärran för Brutus, Ardennern som egentligen bara han Fjärdingsman kunde hantera fullt ut. Hade inte Fjärdingsman varit med på Auktionen, hade inte Brutus eller Brunte som han ofta kallades köpts, utan blivit avlivad och nedgrävd, för ingen åt ju hästkött. Möjligen om man fann någon att sälja till som åt Hästkött som Hamburgerkött eller Gustavskorv. Men de var svårfunna och obegripliga att förstå sig på. Det var ju asmat.

När han åkte till Fjärdingsmans boning med Brunte som dragaren och sabeln väl inlindad i ett tygstycke, tänkte han på Fjärdingsman och hans sätt att hantera olika djur. Sedan barnsben hade han skött djur på gårdar och även hemma vid Soldattorpet. Han behövde aldrig höja rösten, men gav heller aldrig upp om han skulle kratsa, verka eller sko häst eller ox. Ej heller om tänder skulle filas ned på svårarbetade hästar. Fjärdingsman red ofta på Brunte såväl i tjänsten som för nöje. Han red alltid barbacka och använde långtömmarna som var till för kärror eller annat. Han satt rak i ryggen ofta på en Vojlockfilt. Med långtömmarna kunde han göra allt möjligt. Snabbt ordna till en enkel stigbygel, freda hästen om någon gjorde försök att skada den samt slå till med remmarna när Järnvägs- och Tele-Rallarn bråkade med varandra eller orsbefolkningen. Han hade även lärt Brunte att på kommando trampa bråkmakare på fötterna och även att ge ett kännbart bett i axeln. Men Brunte gjorde aldrig något sådant utan ett kommando från Fjärdingsman. Det ligger ju för övrigt i hästens natur att reflexmässigt inte trampa på människor och djur. Fjärdingsman och Brunte levde som i ett slags symbios med varandra. Bakom dem sprang oftast Trolle, en hund som ingen kändes vid och var av blandrastyp med troliga inslag av bl.a Rottweiler. Även den vädresserad av Fjärdingsman och levde och bodde med honom. En mycket bra och trogen väktare. Vid huset stod hans ofta oanvända tjänste-mc med sidvagn av märket INDIAN.

Egendomligt att Fjärdingsmannens far var en bland de sista indelta av knektarna. Medan sonen själv kom att omfattas av den nya värnplikten. Mönstringspersonalen tittade på varandra efter att de studerat läkarintyg, bad honom springa upp och ned så fort han kunde i det 5 våningars höga huset.

De ställde lite frågor ytterligare och om han var van att fatta beslut själv och åt andra. Han svarade ärligt ja. -Ni skall placeras för tjänstgöring på Norrlands Dragonregemente K8 Kavalleriet i Umeå på Befälsskolan och kan bli Korpral som Remontryttare för Unghästarnas och Er utbildning.

Snart hade de färdats hela vägen, det var halt för Brunte på den stenlagda Telegrafvägen, men det gick och de var framme. Fjärdingsmannens släkt hade gjort fint i hela "lägenheten", den var trångt då alla ville hedra den döde som gjort så mycket för bygden. Han låg i full mundering på "lit de parade" vilket oftast var förbehållet framstående högre personer, men för bygden var han en mycket framstående person. Ett sus gick i lokalen när "Smed-Janne" tog fram sabeln och lade den bredvid Fjärdingsman. Nu var alltfler ditkomna den långa vägen från den andra socknen Hudstock som Fjärdingsman också var ansvarig för. Men han hade ju sitt huvudsäte och boende i Wirsebol så det var där man fick hedrade honom. En som var orolig det var hans gamla blandrashund Trolle som följt honom ständigt och insåg att något inte var som det skulle. Det blev lite stingsligt mellan Wirsebol och Hudstocksborna om var han skulle begravas och att inte alla äldre i Hudstock inte skulle få säga adjö till "sin" Fjärdingsman. Men prästen som kommit sade att begravningen skulle ske där han var bosatt. Mot alla regler, beslutade Sockenstämmornas huvudmän att snarast ställa undan Fjärdingsman i kallkällaren, då naturen snart började ta ut sin rätt och köra Fjärdingsman i stängd kista till Hudstock, där man i ett svaltt rum, (samma rum han använde som kombinerat kontor och arrest i Hudstock) skulle ha visning, innan de fortsatte hem direkt till begravningen.

"Smed-Janne" åtog sig att köra angiven sträckning efter att han fått hjälp med utsmyckning av långkärran. Visserligen kände han sig lite osäker på Brunte, men hoppades på att han förstod situationen. Han pratade länge med Brunte, på samma sätt som Fjärdingsmannen alltid gjorde. Det såg ut som Brunte var verkligt ledsen, men det var svårt att säga. I viket fall var han orolig under hela natten. När han körde hela ekipaget till Hudstock, hann han tänka mycket. Han såg brännmärket på Bruntes bakdel från sin tid som Artillerihäst dragande Kanoner. Men han var för stark och ivrig att gå i fyrspann med sega men jämfört med Brunte klenare Nordsvenska hästar. "Smed-Janne" var oklar på varför han köpte honom egentligen, men undrade om inte det var en viss stilig utbildad Fjärdingsman som påverkat honom. Brännmärket på Brunte bak, avskydde Fjärdingsman, "Smed-Janne" tänkte och undrar om inte hågen för Smedyrket försvann när de skulle smida just Brännmärken till Militärens hästar. En full Rättare hade bränt "Larsa" illa. Men det skulle han inte ha gjort, för även om han var ung pojke så var han otroligt stark. Han tog livremmen och piskade Rättaren över hela ryggen och slängde honom i dammen vid vattenhjulet. Tur att andra drog upp honom, för han var inte simkunnig och hade nog drunknat. Där höll Lars "Larsa" på att hamna på fästningen. Men inga vittnen fanns och Rättaren var okänd för sina tilltag och fylla. Han gick stor omväg för Lars "Larsa" samt slutade strax därefter. Hur mår Du sa Fjärdingsmans Broder Petter som följt med på färden och de var nu framme vid Hudstock. Jo svarade "Smed-Janne", hedrande, men mycket tråkigt, jag lär aldrig få träffa en liknande person mer. Bakom hela vägen sprang Trolle, som blivit argsint när de kopplat honom för att inte få följa med. Han morrade och visade tänderna. Bror Petter lösgjorde honom.

Militärtjänsten hade börjat efter lång tågresor med samling och befäl av en Sergeant Ernest Rake, genomlak mot såväl människor som djur skulle det visa sig. Jasså, detta skall bli Remontryttare här på Regimentet. Ni där borta sa han och pekade på "Larsa" med sin långa piska. Vi får väl se, men Du ska visst provas till Gruppbefäl av Er tio. Ja de har tydligen tänkt det svarade "Larsa". Sergeant heter det, kom det som en blixst samtidigt som han snärtade till med sin långa piska oroväckande nära "Larsa".

Han lät bli att greppa pisklinan som han tänkte. Men det blev ett helvetiskt liv för alla övriga utom "Larsa" då de böjde sig bakåt för piskan. Du som ska bli Gruppbefäl, ska få visa vad Du kan med en snäll häst, vid namnet Sturske eller nummer 683. Två vettskrämda värnpliktiga kämpade med att leda in hästen i Manegen vid bortre Voltringen. Du kan börja med att sadla Fux- hästen. Sergeanten smålog. "Larsa" märkte att hästen skakade och var nog troligen ofta misshandlad. Vad gör Du skrek Sergeanten som likt övriga stod i skydd bakom den s.k rinken. Du ska ha sadel och piska med dig. Nej jag skall bekanta mig med hästen först svarade "Larsa" -Sergeant. Stanna, Du kommer att bli ihjälsparkad. Nej Sergeanten sa ju att det var en snäll häst. Han gick in mot hästen, som ryggade, men "Larsa" pratade hela tiden med hästen och iakttog hur öronen var ställda. Sergeanten hade dragit sitt vapen och ropade åt "Larsa" att avbryta. Men han fortsatte sakta framåt och pratade lugnande och iakttog öronen som markerade omväxlande flykt framåt, rädsla rörliga men ingen vrede bakåt. Nu var han allt närmare hästen som markerade lite lamt nyfiket med ena hoven i sågspånet. Hästen svettades och darrade mindre samt djupandades med lugn svansföring.

Nu var han framme och kunde nå hästen, som lite lätt symboliskt sparkade bakut. Han smekte hästen en Valack. Han darrade vid varje beröring som om han skulle få stryk.

Nu gällde det, bara det inte var en bitare. Han tog och ställde sig mot hästen som darrade, men för varje darrning pratade han lugnande och flyttade sig allt mer framåt. Han la kinden mot hästens huvud vilket besvarades med ett positivt frustande. -Vad har de gjort med Dig sa han för sig själv. Nu kunde de se på varandra och hästen hade snälla lugnt blinkande ögon.

Sergeanten bara gapade han hade aldrig sett på maken. Det var inte bara han som gapade stort, alltfler hade kommit in och sett det märkliga i Ridhuset, även Ryttmästaren som han lärt sig det heter inom Kavalleriet och inte Kapten. Han övervägde om han skulle vika ner hästen genom att få den ur balans, men denna häst hade säkerligen varit med om mycket. Så han tog i grimman och gick runt, runt i voltringen, men varje gång han närmade sig Sergeanten ryggade han till och höll avstånd.

Denna häst sade han högt riktat till Sergeanten, hoppas jag får bli min häst försättningsvis. Men före ridning skall jag sko hästen som är vanskött och kontrollera hans tänder och sår, sedan tar vi resten. Applåder hördes från många av åskådarna. Sergeanten bara gapade, högröd i ansiktet. Många i ridhuset visste hur det var med hästen, men ingen har förr vågat säga det.

Då med hög röst hördes att Ryttmästaren tog till orda. -I morgon bitti vill jag klockan 08.30 se Er värnpliktige och Sergeanten i mitt tjänsterum på Skvadronen. Alla dunkade honom i ryggen efteråt. Morgonen kom och han knackade på vid Ryttmästarens tjänsterum exakt 08.30. Då satt Sergeanten inne där och talade med Ryttmästaren. "Larsa" gjorde ställningssteg vid dörren och sade med hög röst.-Värnpliktige 121 anmäler sig enligt order. Kom fram hit sade Ryttmästaren och sitt ned där. Ni har utmärkt Er på ett sätt som gäller ordervägran.-Men sa "Larsa". Här är det inga men sade han Ryttmästaren. Ni skulle egentligen få Arrest, men då Ni är helt ny här och tydligen ännu inte lärt Er säga Ert namn, så det blir Skvadronförbud på Ert logemente. Där skall Ni vara dygnet runt utom vid toalettbesök och hygien i en vecka från och med nu. Ni tjänstgör som vanligt, men vakt skall följa Er till och från matsalen. Om inget mer inträffar här på Regimentet kommer jag inte notera detta i Er ordnings-och tjänstgöringsloggare, vilket skulle kunna äventyra Er Befälsutbildning.

Sergeanten har jag meddelat att han är utan lön suspenderad från sin tjänst i 1 månad, då det framkommit att hästarna inte har hanterats på ett rimligt sätt. Sergeanten såg likblek ut.

-Utgå bägge två. "Larsa" rak i ryggen och Sergeanten djupt ihopsjunken.

Det var en givande tid på Regimentet och han hade inga problem med allt befäl och manskap. Han stannade där på stat i flera år som Furir.

Slutade med kluvna känslor och återvände dit vid fler Repetitionsövningar och blev senare Hästspaningsjägare och regementet kom att kallas för K4 år 1928.

Han visste inte vad han skulle göra nu, då han slutat med erbjudande om betalda studier och lön till Underofficer, men nu ville han hem till sin bygd.

När han kom hem blev han erbjuden arbete vid Telegrafverket, där han förr i omgångar varit säsongarbetare. Men det skulle innebära lång tids bortavaro hos Byggnadsavdelningen för Telegrafarbeten i hela landet.

Han gick på Dans en kväll och mötte sitt livs kärlek Ammy. Som han fick ett lyckligt liv med, tills Lungsoten TBC tog henne efter år på Sanatorium.

En kväll när Ammy och han satt på uthyrningsrummet, så knackade det på dörren. Det var Sockenordförandena för Wirsebol och Hudstock som sökte honom. De berättade att de ville han skulle efterträda gamle sjuklige Frisk som Fjärdingsman. De skulle betala utbildning och praktik. En vecka kurs till Volontär, sedan några veckors praktik hos Frisk innan han kunde gå på Fjärdingsmannakursen i ytterligare en vecka. Han hade ju stor nytta av sin militära tjänstgörings tillgodoräknande, goda vitsord samt Kursföreträde.

EPILOG

STATARPOJKEN, TELEARBETAREN OCH FJÄRDINGSMANNEN.

En nästan Statsmannalik begravning, intill muren vid sin Ammy år 1959.

TKHV-J-LdeC